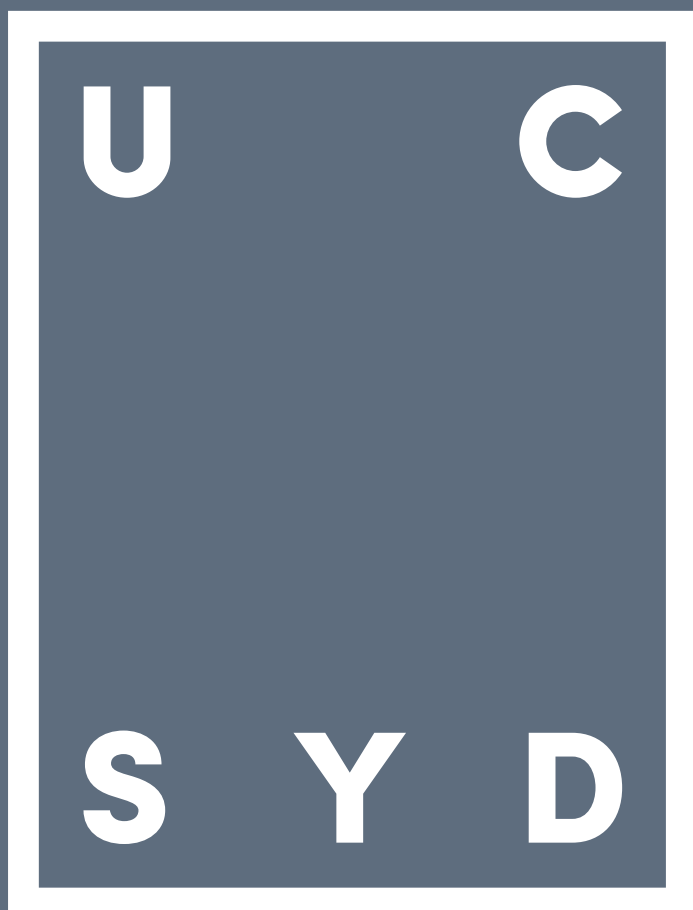

Forskningsprogram for Sundheds - og socialfaglig praksis

Forskningsprogram for Sundheds - og socialfaglig praksis

Forskningsprogrammet for Sundheds - og Socialfaglig praksis er UC SYDs strategiske forskningssatsning, som tager aktuelle samfundsudfordringer op i tilknytning til det kliniske og det socialfaglige område. Borgernære social- og sundhedsaktiviteter spiller i den forbindelse en central og stigende rolle i social- og sundhedsvæsenet.

Forskningsprogrammet vil derfor beskæftige sig med borgernære indsatser inden for det somatiske, det psykiatriske og det sociale område – herunder kliniske forhold af betydning herfor. Et særligt fokus i programmet vil i forlængelse heraf være at søge svar på, hvilke konsekvenser udviklingen mod borgernære social- og sundhedsaktiviteter har for de professionelle opgaver og for kravene til deres kompetencer.

Indsatserne skal ikke blot være sammenhængende og koordinerede, de professionelle skal også i stigende grad besidde evner til at mobilisere brugernes ressourcer og egenomsorg samt kunne implementere og anvende nye teknologier i deres professionsudøvelse.

I tilvejebringelsen af viden herom vil der være opmærksomhed på, at der er udover det traditionelle sundheds- og socialvæsen også er involveret pårørende, brugerorganisationer og andre frivillige organisationer.

Samtidig viser erfaringer, at vejen fra forskningsviden til ændringer i praksis ofte er uklar, tilfældig og langsom. Den professionelle praksis nyder med andre ord ikke altid fuldt gavn af den viden, der produceres til skade for brugere, professionelle og samfundet som helhed.

Forskningsprogrammet vil i forlængelse heraf tilvejebringe viden om betingelser bag samt de handlinger, processer, interaktioner og sociale relationer, som foregår i forbindelse med implementering af borgernære indsatser.

Forskningssporet: Sundhed og velfærd

Dette forskningsspør vil danne ramme for forskningsprojekter, der tager afsæt i forhold af betydning for borgernære social- og sundhedsaktiviteter.

Udgangspunktet er, at grænserne for sundheds- og socialydelser flytter sig markant i disse år i forlængelse af, at det danske velfærdssamfund er under forandring, og hvor skiftende sundhedsdiskurser præger debatten. Ikke blot udvikles nye former for evidensbaseret klinisk praksis, borgere kan nu også i større og større udstrækning behandles uden for hospitalet samtidig med, at sygeplejersker, fysioterapeuter, bioanalytikere m.fl. kan rykke ud i hjemmet, skolen, arbejdspladser eller ind på sundhedshuse og løse opgaver tæt på borgerne.

Der er også øget fokus på samarbejde mellem sundheds-, beskæftigelses- og socialområdet med henblik på at reducere social lighed ved at udvikle og sikre integrerede, sammenhængende forløb med udgangspunkt i borgerens perspektiv. Ofte indgår civilsamfundet i udførelsen af sådanne velfærdsydelser.

Forskningsprogrammet vil adressere og tilvejebringe viden om disse nævnte determinanter i forhold til indholdet i og kvaliteten af borgernære sociale og sundhedsydelser.

Det betyder, at der tilvejebringes viden om forhold af betydning for udvikling af klinisk praksis i borgernært perspektiv – set både fra et professionelt og fra et borgersynspunkt. Det kan være udvikling og gennemførelse samt analyse af ny eller eksisterende evidensbaseret praksis i forhold til fx sårbehandling, brugerorienteret rehabilitering eller understøttelse af den enkelte borgers handlekraft og egenomsorg.

Yderligere kan der være tale om effektstudier af konkrete interventioner målt på udvalgte biomarkører hos

bestemte patientkategorier. Det kan eksempelvis være et studie af effekten af neurorehabilitering af senhjerneskade, eller det kan være effekten af forebyggelse af muskelskeletbesvær hos medarbejderne i byggeindustrien.

Forskningssporet indeholder også muligheden for at lave case-kontrol og longitudinale studier af effekten af konkrete sundhedsfremmende og forebyggende tiltag hos udvalgte målgrupper. Eller det kan være tilvejebringelse af viden om marginaliserede gruppers grundlæggende sociale og sundhedsbehov, fx skizofrene borgeres mundhygiejne eller udsatte borgeres chanceulighed i forhold til uddannelse.

Men fokus vil også være på identifikation samt analyse af grundlæggende faktorer, der har betydning for udviklingen af social ulighed i sundhed både i forhold til marginaliserede grupper og i forhold til, at sundhedsrisici og sygdom generelt stiger i befolkningen i takt med, at den sociale position falder.

Forskningssporet indebærer endvidere analyse af sundhedsdiskurser, fordi der i konstruktionen af diskurserne omkring sundhed ses indlejring af, hvad vi opfatter som sundt og usundt samt opfattelsen af hvem, der bør pålægges ansvar for opretholdelsen af sundhed. Når nogle sygdomme eller helbredstilstande fx kategoriseres som livsstilssygdomme eller levevilkårsskabte, har dette betydning for opfattelsen af problemets rod.

I forlængelse af de forandrede/ændrede forståelser af sundhed og sygdom vil et forskningsperspektiv rette fokus mod netop disse ændrede forventninger til sundhedsprofessionelle og deraf nye former for møder mellem borgere og professionelle. Nye møder indebærer øgede krav til de sundhedsprofessionelle om, at de mestrer en helhedsforståelse for borgerens situation,

samt at de på et forskningsbaseret grundlag mestrer evnen til situationsbestemt kommunikation og fx helt konkret mestrer kommunikationsredskaber som den motiverende samtale.

Forskningsperspektivet vil også sætte fokus på samskabelse af velfærdsydelser, der sker i samarbejdet mellem professionel og civilsamfundet – dvs. forskning, der har inddragelse af civilsamfundet som sit genstandsfelt. Her tænkes på forskning, der tager udgangspunkt i velfærdssamfundets organisering samt den ændring som velfærdssamfundet undergår både nuværende og i fremtiden. Der vil således være fokus på elementer såsom opgaveglidning, frivillighed, medborgerskab, fælles værdiskabelse og samproduktion.

Forskningssporet: Teknologier på sundheds- og socialområdet

Den teknologiske udvikling tilbyder mange nye udviklingsmuligheder i indsatserne indenfor social- og sundhedssektoren.

En lang række sundheds- og socialfaglige udfordringer bliver i stigende grad søgt løst gennem anvendelse af teknologi – bl.a. virtuelle genoptræningsløsninger, mobile sundhedsapplikationer, telemedicin som digitalt understøttende ydelse over afstand, selvmonitorering af sundhed og hverdagsaktiviteter.

Dette forskningsspor vil danne ramme for forskning i tilknytning til udfordringer og problemstillinger knyttet til udvikling, effektvurdering og implementering af innovative teknologiske løsninger inden for disse områder, som både er medarbejder- og brugerorienterede, og som kan finde indpas i den organisatoriske kontekst, den implementeres i.

Forskningssporets forskningsindsats vil rettes mod en bred forståelse af velfærdsteknologi, der også inkluderer

sundheds-, sociale- og laboratoriemedicinske teknologier.

Et forskningsperspektiv vil have fokus på teknologiers udbredelse, anvendelse og betydning inden for det sociale og sundhedsfaglige område – herunder også at teknologien ikke bare har en materiel side, men også er betydningsbærende i forhold til, hvad teknologier gør ved vores sociale kultur og menneskelige relationer. Der vil i tilknytning hertil være fokus på:

- hvordan teknologierne understøtter eller begrænser borgerens livskvalitet og sundhed – fx i relation til sårbehandling ved brugen af telemedicinske løsninger eller gennem robotisering af forskellige plejekrævende aktiviteter såsom bad, rengøring og toilette
- i hvilken udstrækning teknologier har betydning for forandringer af de professionelles arbejdsmiljø og arbejdsgange – fx i mere sundhedsfremmende og rehabiliterende retning eller med hensyn til sygdomsudredning og diagnostik
- hvorledes teknologier har betydning for relationen mellem bruger og professionel – fx forandring af de sociale relationer i arbejdet og dermed påvirkning af de ansattes faglighed, arbejdsindhold, samarbejdsrelationer og relationer til borgere og pårørende.

Dette fokus vil samtidig være udgangspunkt for at tilvejebringe viden, som kan bidrage til at udvikle og forbedre fremtidige teknologier for brugere og professionelle i samarbejde med privat og offentlig praksis.

Potentialerne i forbindelse med teknologiske løsninger er mange, men erfaringerne herhjemme viser også, at der er store udfordringer knyttet til indfrielsen af disse

potentialer.

Sammenlagt viser erfaringerne således, at der er behov for forskning, der tilvejebringer viden om betingelser bag samt de handlinger, processer, interaktioner og sociale relationer, som foregår i forbindelse med implementering af teknologier. Det vedrører fx behovsanalyse og forventningsafstemning blandt brugere og professionelle eller behovet for kompetenceudvikling af medarbejdere, uddannelse af nøglepersoner, superbrugere eller forskellige former for lokale støttekorps.

Et andet forskningsperspektiv vil i forlængelse heraf endvidere bidrage med viden om samfundsinstitutioners implementeringskapacitet i forhold til teknologier samt de understøttende processer, der i særlig grad forbinder sig til implementering af teknologier.

Systematiske tilgange skal således bidrage til at skabe viden om og kvalificere praksis på en måde, som medtænker organisationskulturen, ledelsen, medarbejderne og deres arbejdsprocesser samt kompetenceudvikling.

Kontakt

Docent Lene Bjerregaard
7266 5247 | lbje@ucsyd.dk

UC SYD Forskning
Lembckesvej 7A
6100 Haderslev